

Behandling av støy i kommuneplanens arealdel (KPA)

Støy bidrar til redusert velvære og trivsel og påvirker helsen til mennesker. En stor andel av befolkningen opplever helseplager som følge av støy. Formålet med retningslinjen for behandling av støy i arealplanlegging er å legge til rette for en langsiktig arealdisponering og planlegging av det fysiske miljø som fremmer trivsel og bokvalitet, forebygger helsekonsekvenser av støy, samt ivaretar og utvikler gode lyd miljøer og stille områder. Arealplanlegging og forebyggende tiltak er de viktigste verktøyene for å nå disse målsettingene og forhindre at flere blir plaget av støy.

Gjeldende bestemmelser i KPA angående støy må revurderes. Flere forhold som har betydning for behandlingen av støy i overordnet planlegging i Tromsø har endret seg siden vedtakelsen av gjeldende KPA:

- ny retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2021) trådte i kraft 11.06.2021 med ny veileder
- redusert befolkningstilvekst og begrenset forventninger til framtidig befolkningsvekst
- utvidelse av rød og gul flystøysone

Generelt

T-1442/2021 anbefaler at følgende bestemmelser tas med i kommuneplanens arealdel:

- støy skal utredes i henhold til anbefalingene i T-1442 ved planlegging av og søknad om ny støyfølsom bebyggelse, støyende anlegg eller virksomhet – tas med i bestemmelsene og det føyes til at støykart skal leveres som georefererte filer, så kunnskapsgrunnlaget kan vedlikeholdes
- grenseverdiene og kvalitetskriteriene i T-1442 skal legges til grunn – tas med i bestemmelsene
- krav til størrelse på stille uteoppholdsareal, fordelt på privat og felles uteoppholdsareal – Bestemmelsene oppstiller krav til uteoppholdsareal
- støynivået i avsatte stille områder skal ikke øke – tas med i bestemmelsene, men det endres på avsatte stille områder, se beskrivelse nedenfor
- krav om ny reguleringsplan ved all bygging av nye boliger, fritidsboliger, sykehus, helsebygg, skoler og barnehager innenfor gul eller rød støysone – tas med i bestemmelsene med datoskille for hvilke gjeldende planer som det kan bygges etter uten krav om ny reguleringsplan, samt at gjenoppbygging og om-/tilbygging uten plankrav tillates, såfremt antallet av boenheter ikke økes og krav til innendørs støy oppfylles

T-1442/2021 vektlegger tre kvalitetskriterier:

- tilfredsstillende støynivå – dette ivaretas i TEK17
- tilgang til egnet uteoppholdsareal med tilfredsstillende støynivå – TEK17 stiller krav til støynivå, men ikke størrelsen på arealet. Størrelse fastsettes i bestemmelsene, samtidig som det fastsettes mulighet for avvik fra kravet i gul flystøysone og spesifikke områder der det åpnes for bolig i rød støysone
- stille side – må sikres i bestemmelser i kommuneplanens arealdel

Områder avsatt til stille områder

Veileder om behandling av støy i arealplanlegging poengterer at det er spesielt viktig å sikre stille natur- og rekreasjonsråder i by og fortettingsområder. I gjeldende KPA er det i hovedsak gravlund som er avsatt til stille områder og mange av disse er plassert i støyutsatte områder. Det er og har

vært en stor utbyggingspress i Tromsø. På fastlandet og på Kvaløya er det generelt god tilgang til rekreative områder som ikke er støyutsatte. På Tromsøya er det i lite grad tilgang til større rekreative områder som ikke er støyutsatt, samtidig som at det er på Tromsøya den største andel av innbyggere som bor i støyutsatte områder finns. Derfor bør det være fokus på å sikre de stille områder i de viktigste rekreasjonsområder på Tromsøya. Det vurderes å være Telegraf Bukta, Folkeparken, Prestvannet og Charlottenlund. I tillegg til disse områder vil videreføres områdene Sommerlyst skole, Tromsø gravlund og Elvestrand gravlund som stille områder, da disse faktisk er i stille områder. Stille områder angis i temakart for støy med bestemmelser om at ved ny eller vesentlig utvidelse av støyende virksomhet eller anlegg skal lokalisering og utforming sikre at støypåvirkningen i stille områder forblir uendret eller dempes.

Områder som ikke er egnet til ny støyfølsom bebyggelse

Veilederen T-1442/2021 angir at kommunen på kommuneplannivå har ansvaret for å avklare hvilke områder som er og ikke er egnet for ny støyfølsom bebyggelse. Rød støysone er som utgangspunkt ikke egnet for støyfølsomme bruksformål og gul støysone er en vurderingssone. Det skilles mellom øvre og nedre gul støysone. Det angis at det er vanskeligere å få til effektive skjermingstiltak i øvre gul støysone. I tillegg angis det at flystøy har en annen karakter enn annen støy fra samferdsel og at flystøyen er vanskeligere at skjerme fordi flystøyen kommer ovenfra og at fly ikke følger faste traséer.

Ved overlappende støysoner skal den samlede støybelastning ligge til grunn for vurderingen av om et område er egnet for nye støyfølsomme bruksformål. Det kan være negative samspillseffekter mellom støy og luftforurensning som øker risikoen for negative helseeffekter.

Dersom det er tvil om et område er egnet for støyfølsomme bruksformål bør dette avklares på kommuneplannivå. I vurderingen bør det inngå blant annet en vurdering av støynivået, om det er flere støykilder, muligheten for å bygge stille side, om området er utsatt for luftforurensning, om utbygging er i tråd med statlige planretningslinjer for bolig-, areal- og transportplanlegging (SRP-BATP) og om det finnes andre egnede utbyggingsområder.

Jevnfør veileder om behandling av støy i arealplanlegging bør utbygging av støyfølsomme bruksformål i rød støysone ikke tillates utenfor prioriterte sentrum- og utviklingsområder angitt i KPA og selv i prioriterte sentrums- og utviklingsområder bør områdene der det åpnes for utbygging i rød støysone avgrenses. Dersom det åpnes for støyfølsombebyggelse i rød støysone må utstrekning av utbyggingsarealer fremkomme tydelig av KPA.

Tromsø har siden vedtakelse av gjeldende KPA av 29.03.2017 opplevdd en redusert befolkningstilvekst og befolkningsframskrivinger forventer også en redusert tilvekst i forhold til vedtakelse av gjeldende KPA. Det vurderes at med utgangspunkt i forventet befolkningsvekst kan behovene til støyfølsomme arealformål dekkes uten å ta i bruk områder i rød flystøysone, samt områder i øvre flystøysone som i tillegg har flere støykilder og luftforurensning.

I 2019 leverte Sintef en ny støyberegning for Tromsø lufthavn Langnes med forlenget rullebane. I forbindelse med denne støyrapport er det utarbeidet nye støysone kart der både rød og gul flystøysone utvides.

Tromsø har i forbindelse med flere nylig vedtatte eller pågående reguleringsprosesser for bolig opplevd at det er vanskelig å få til tilfredsstillende støyforhold, særlig i flystøysone. Dette har medført innsigelser og langvarige reguleringsprosesser.

Med utgangspunkt i ny T-1442/2021 og begrenset forventning til befolkningstilvekst bør det ikke åpnes for en generell utbygging av nye støyfølsomme bruksformål i rød støysone som det er tilfellet i gjeldende KPA. Dersom revidert KPA skal åpne for nye støyfølsomme bruksformål må dette knyttes til ny senterstruktur og fremgå tydelig av planmaterialet hvor og under hvilke premisser dette tillates.

I Langnes området er det i mange områder overlappende fly- og vegstøysoner samt luftforurensingssoner. Det har gjennom flere planprosesser vist seg vanskelig å få til tilfredsstillende støyforhold. Ved rullering av KPA anbefales det gjøres nye vurderinger i forhold til støy som tar utgangspunkt i:

- ny T-1442/2021
- begrenset forventning til befolkningstilvekst
- utvidelse av rød og øvre gul flystøysoner

Det anbefales at Langnesområdet ikke angis som et prioritert sentrum- eller utviklingsområde der det åpnes for nye støyfølsomme bruksformål i rød støysone eller i øvre gul flystøysoner der det er overlapp med vegstøysoner og luftforurensingssoner.

På den bakgrunn anbefales det i tillegg at avsatt boligområde som ikke er regulert ovenfor Ringvegen næringspark (115/2 m.fl.) som ligger i rød flystøysoner tas ut av ny KPA.

I forbindelse med revisjon av KPA er det utviklet en ny senterstruktur denne legger til rette for en senterstruktur der prioriterer fire områder; sentrum med østsiden av Tromsøya fra sydspissen til Breivika, Tromsdalen, Kvaløysletta og kroken. Innenfor de prioriterte sentrumsområder befinner er Tromsdalen seg innenfor det definerte indre byområde, der det er kort avstand til sentrum, lav parkeringsnorm og det er prioritert omdannelse som skal føre til fortetting og høy utnyttelse. I Tromsdalen kan det vurderes å åpne for støyfølsom bebyggelse i rød støysone.

Tromsdalen

Innenfor avsatte sentrumsområder i Tromsdalen bør det ikke tillates støyfølsomme arealformål i rød støysone mellom E8 og Solstrandvegen eller mellom E8 og Bruvegen. Disse områder vil være utsatt for støy fra flere sider, hvilket gjør det vanskelig å få til stille side. I tillegg er det overlapp med luftforurensingssoner. Disse områder vurderes ikke egnede for støyfølsomme arealformål.

På oversiden av Solstrandvegen og nedsiden av E8 vil det bare være ensidig støypåvirkning og det vurderes mulig å få til områder som oppfyller bestemmelser knyttet til kvalitetskriterier.

Tilrettelegging for støyfølsomme arealformål innenfor rød støysone skal skje gjennom regulering.

Kvalitetskriterier i støysoner

I revidert KPA settes det opp kvalitetskriterier for støyfølsomme arealformål i støysoner som skal være oppfylt. Da det er vanskelig å få til tilfredsstillende støyforhold på uteoppholdsareal i gul flystøysoner og rød støysone stilles det særskilte lempede kvalitetskrav til uteoppholdsareal i disse områdene.